პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 58 (18300) ხუთშაბათი, 11 მარტი, 1982 წელი ფასი 3 კაპ.

სსრ კავშირის კრწყკავშირთა XVII ყრილობის დელეგატები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უზრუნველყოთ ფერმის მეცხოველეობის პროდუქცია

3 აზაზშულის პირველი თვის პირველი ნახევარი იწურება. მთიდან დაქანებული ნაკადულები მინას აღვიძებენ, ხვნა-თესვის ჟამის დადგომას აუწყებენ. თადარიგიანი მიწათმოქმედიც საქმეს აშურებს, დაუცხრომლად ირჯება, რათა ოტმალური ვადაში მიგბაროს მინას საამო

მეგობრულ ვითარებაში

(დასასრული)

რომელიც კვლავინდებურად გაისმის ვაშინგტონიდან. ამერიკის შეერთებული შტატების ჩარეცა სალვადორის საქმეებში სამხედრო ხუნტის პარისისლიანი დიქტატურის მხარეზე, რომელიც ამ ქვეყნის პატრიოტული, თავისუფლებისმოყვარე ძალების დათრგუნვას ცდილობს, ჩვენ უეჭვერ და შვიდობის საქმისთვის უაღრესად სახიფათო მოქმედებად მიგვაჩნია.

ღრმად ვარ დარწმუნებული: შვიდობასა და უშიშროებას მოიტანს არა ერთი სახელმწიფოს მიერ მეორისთვის თავისი ნებასურვილის თავს მოხვევა, არამედ ნამდვილი პატივისცემა თითოეული ხალხის უფლებისა ისე წარმართოს თავისი ცხოვრება, როგორც თავად მიიჩნია საჭიროდ. სწორედ ასეთ მიზანს ემსახურება, ჩვენი აზრით, საშვიდობო და კონსტრუქციული წინადადებანი, რომლებიც ამას წინათ წამოაყენა ნიკარაგუის თავჯრობამ.

საამისოდ არის გამიზნული აგრეთვე მექსიკის პრეზიდენტის მიერ გამოთქმული ზოგიერთი იდეა. მან შეშფოთება გამოთქვა ამ რაიონში შექმნილი სიტუაციის გამო. ჩვენ გვესმის, რომ კუბისა და ნიკარაგუის ხელმძღვანელობამ ეს იდეები მიიწვია მისწრაფებად ცენტრალურ ამერიკაში დაძაბულობის შენელებისადმი. ეს საყოველთაო შვიდობის საქმესაც გამოადგებოდა. საბჭოთა კავშირი მოგელენთა ამგვარი განვითარების მომხრეა.

ბატონო პრეზიდენტო, ჩვენ ვფიცთ, რომ ომისა და შვიდობის საკითხებში ფინეთი ნეიტრალური არ არის. მისი ხმა მკაფიოდ ისმის საერთაშორისო საქმეებში, და ეს ხმა ხმარს უჭერს შვიდობას, ფრთხილ ომს.

საბჭოთა კავშირი, როგორც მეგეზსენებთან, აქტიურად იღებს დაძაბულობის შენელების პროცესის განგრძობისათვის, სამხედრო კონფრონტაციის შესუსტებისათვის, ევროპაში უშიშროებისა და შვიდობიანი თანაშრომლობის განმტკიცებისათვის.

ასე რომ, ამ საქმეში ურთიერთმქმედების დიდი ასპარეზი გვაქვს. ეს, კერძოდ, ეხება მაღრიდის შეხვედრაზე ნაყოფიერი შედეგების მისაღწევად გამიზნულ მეცადინეობასაც. ასეთმა შედეგებმა გზა უნდა გაუხსნან ახალ ნაბიჯებს ჩვენს კონტინენტზე შვიდობის განსამტკიცებლად.

ვამთავრებ რა სიტყვას, მინდა ხაზი გავუსვა: აზრთა ფლეთანდლმა გაბრიელმა ფინეთის პრეზიდენტთან ცხადყო, რომ კარგი შესაძლებლობები გვაქვს საბჭოთა კავშირ-ფინეთის თანამშრომლობის შემდგომი ნაყოფიერი განვითარებისათვის.

მაშ დაე, კვლავაც მტკიცდებოდეს და ვითარდებოდეს საბჭოთა კავშირისა და ფინეთის მეგობრობა, ფინეთისთვისა და თანამშრომლობა!

გამარჯვებასა და წარმატებას ვუსურვებ ფინეთის რესპუბლიკის მეთაურს პრეზიდენტ მაუნო კოისტოს!

გამარჯვებას ვუსურვებ ყველა ჩვენს ფინელ სტუმარს!

* * *

სასპასუხო სიტყვა წარმოთქვა მ. კოივისტომ.

ჩაი ჩვენი სიმდიდრეა

„გვერდს ვერ ავუვლით ვერც ქართული ჩაის ხარისხის გაუჯობესებლის პრობლემას... ეს პრობლემა საფუძვლიანად უნდა გადაწყდეს“.

ამბობენ ლ. ი. ბრეჟნევის ეს სიტყვები, რომლებიც წარმოთქვა თბილისში საიუბილეო ზეიმის დროს, მეჩაიეობის მეშრომელთა განვითარებისათვის მოქმედების უმნიშვნელოვანესი პროგრამაა. როგორ გადაეწყვეტოთ იგი, როგორ მივაღწიოთ ხარისხობრივი მაჩვენებლებით მაღალი დონისა იყოს, ზუდადიში გამართული მეცნიერულ-პრაქტიკული კონფერენციის მონაწილეთა ყურადღების ცენტრში იდგა ეს და დარგის განვითარების სხვა საკითხები დღევანდელი მოთხოვნების მიხედვით.

კონფერენცია მოაწყვეს საქართველოს კომპარტიის ზუდადის რაიკომმა, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიამ, რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ და „საქართველოს ჩაის“ სამრეწველო გაერთიანებამ.

მისმა მონაწილეებმა — ხელმძღვანელმა პარტიულმა, საბჭოთა, სამეურნეო მუშაკებმა, მეცნიერებმა, სპეციფისტებმა, მეჩაიეებმა და ჩაის მრეწველობის მუშაკებმა გააანალიზეს დარგში არსებული საქმის ვითარება და ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ ცხოვრება დაბეჯითებით მოითხოვს ჩაის ხარისხის მკვეთრ გაუჯობესებას. იგი იქმნება მთელი რიგი ფაქტორებისაგან. ერთ-ერთი მთავარია ნაჩაის კულტურის მოყვანის აგროტექნიკური წესების, ბუჩქების მოვლისა და ჩაის კრეფის ვადების დაცვა. კონფერენციაზე მოაყენეს უყაირათობისა და მფლანგველობის მაგალითები ისეთ დიდმნიშვნელოვან საქმეში, როგორიც ნიადაგში ორგანულ-მინერალური ნარევების შეტანაა. მეჩაიეობის განვითარების გზაზე სერიოზულ დაბრკოლებას ქმნის მექანიზაციის ჯერ კიდევ დაბალი დონე, იმ მანქანებისა და იარაღების ნაკლებობა, რომლებიც ყველაზე შრომატევად სამუშაოებს ასრულებენ.

ძალზე მნიშვნელოვანია, აღინიშნა კონფერენციაზე, გადედოლად ვნერვადედეთ პრაქტიკაში ყოველივე ახალს, მოწინავეს, რაც მიღწეულია მეჩაიეობაში. და უწინარეს ყოვლისა ეს ეხება ჩაის ფოთლის უტარო გადაზიდვას, კოლეფურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ჩაის ახალი უხმოსავლიანი ჯიშის „ალოზეთის“ გავრცელებას, რაც უზრუნველყოფს სტაბილურ მოსავალს, ამასთან ნედლეულის მაღალ ხარისხს.

კონფერენციის მონაწილეებმა მოიწონეს ორგანიზაციალურ-ტექნიკური ზომების გმირის თ. უუფუნიანის წერილი, რომელიც განმარტავს ქართული ჩაის პრესტიჟისათვის ზრუნვით, და ყურადღება მიაპყრეს ნარჩენნეფენი მეჩაიეობის მიერ აღძრული პრობლემების, კერძოდ, ჩაის ფაბრიკების სიმძლავრეთა გადიდებას, მზა პროდუქციის გამომუშავების ტექნოლოგიური პროცესების სრულყოფას.

მეჩაიეობის განვითარების პერსპექტივებს რომ შეეხნენ, კონფერენციის მონაწილეებმა აღნიშნეს, რომ სკკპ XXVI ყრილობის მიერ დასახული ჩაის ფოთლის წარმოების გადიდებისა და ჩაის ხარისხის გაუმჯობესების ამოცანები ამოცანები მოთხოვს ნამდვილ ინტენსიურ ბრძოლას ეკონომიკურ ეფექტურობისა და ეკონომიკური ეფექტიანობისა — ეს ერთადერთი გზა, ეს ერთადერთი საშუალებაა ეფექტიანობისა — ეს ერთადერთი გზა, ეს ერთადერთი საშუალებაა ეფექტიანობისა — ეს ერთადერთი გზა, ეს ერთადერთი საშუალებაა

კონფერენციის მონაწილეებმა გამოსვლებში ბევრი ფაქტი, ბევრი ფაქტი, ბევრი ფაქტი,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცხოვრების სოციალისტური წესის და ნგბატიური ტენდენციების დაძლევის მეცნიერული პრობლემები

სულისკვეთება არ დაცხრება

ცხოვრების სოციალისტური წესი, რომლის დამკვიდრების საფუძველი საფუძველია შესწავლა საზოგადოებათმცოდნეობის მეცნიერული ძიების ფუნდამენტურ მიმართულებას წარმოადგენს, სინთეზური კატეგორია, კატეგორია, რომელიც გარდატეხი ლ ი წარმონდება ეკონომიური, პოლიტიკური, იდეოლოგიური მიმართებანი. ამიტომაც საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სისტემაში სოციალისტური ცხოვრების წესის დამკვიდრების მეცნიერული საფუძვლების შესწავლა ერთ-ერთ ადგილად ფილოსოფიის ინსტიტუტის ძირითად სტრატეგიულ მიმართულებას წარმოადგენს, ამიტომ შესაძლებელი შეიქმნა დ. უზნაძის სახელობის ფსიქოლოგიის ინსტიტუტის ბაზაზე მოწყობილიყო „ზნეობრივი აღზრდის ფსიქოლოგიური საფუძვლების“ საკითხისადმი მიძღვნილი ბულგარეთ-საქართველოს სიმპოზიუმი (1981 წლის სექტემბერი);

საქართველოს კომპარტიის XXV ყრილობაზე ამხ. ე. შევარდნაძემ აღნიშნა, რომ ანტიალოფური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლის წარმატებული ვერ იქნება, თუ არ დაეუფლეთ იმის ხელოვნებასა და მეცნიერებას, რომ გაკლენა მოგახდინოთ თითოეული სოციალური ნერვზე, რომელსაც შეგნებისაკენ მივყავართ. დ. უზნაძის სახელობის ფსიქოლოგიის ინსტიტუტში საგანგებო შესწავლის საგანი გახდა პიროვნებაზე ზემოქმედების ფსიქოლოგიური ბუნება. გამოკვლევებით დადასტურდა, რომ პიროვნების შეგნება არ გულისხმობს მხოლოდ იდეურ ცოდნას, ინდივიდის შეგნებულობა არის აგრეთვე მისი დამოკიდებულება, განწყობა ცოდნით მიღებული შინაარსისადმი. დამოკიდებულებ-

10 მარტი

ᲛᲘᲨᲕᲘᲓᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲘᲡ ᲔᲠᲗᲘᲐᲜᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ

ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲣᲚᲘ ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲬᲘᲜᲐᲓᲐᲓᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ

ᲜᲘᲣ-ᲘᲝᲠᲙᲘ. საბჭოთა წინადადებებს, რომ ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის თაობაზე თათბირის მონაწილე ყველა სახელმწიფომ დადოს შეთანხმება პირველების არ გამოიყენონ ერთმანეთის წინააღმდეგ როგორც ბირთვული, ისე ჩვეულებრივი შეიარაღება, მხარი დაუჭირა ამერიკის გავლენიანმა ჟურნალმა „ᲤᲝᲠᲘᲜᲒᲘᲡ“.

ჟურნალის მოპაყავს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის „გენერალური ფიგენის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს „პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ლ. ი. ბრეჟნევის გამონთქვამები და აღნიშნავს, რომ „პრავდა“ კორესპონდენტის კითხვაზე გაცემულ პასუხში საბჭოთა ხელმძღვანელმა ბირთვულ ომში გამარჯვების იმედს „სახიფათო უგულრება“, „თვითმკვლელობა“ უწოდა. მან აგრეთვე, ᲤᲝᲠᲘ შემდეგ „ᲤᲝᲠᲘᲗᲘᲜᲒᲘᲡ“, შეიერთიანულ შტატებს მიმართა კითხვით, რატომ არ უნდა დაუჭიროს მან მხარი გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური

ᲧᲝᲕᲚᲘᲡᲛᲝᲛᲪᲕᲔᲚᲘ ᲛᲝᲜᲔᲡᲠᲘᲒᲔᲑᲐ

ᲘᲝᲠᲓᲐᲜᲘᲘᲡ ᲛᲔᲤᲘᲡ ᲯᲣᲡᲔᲚᲘᲜᲘᲡ ᲘᲜᲢᲔᲠᲕᲘᲣ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ. იორდანიას არ მოუღია და არ მიიღებს მონაწილეობას ეგრეთ წოდებულ „კემპ-დევიდის პროცესში“, რომელიც ნიშნავს ისრაელისა და ეგვიპტის სეპარატულ გარიგებას ამერიკის შეერთებული შტატების ეგიდით, განაცხადა ყოველკვირეულ „ი. ჰ. ნოუს ენდ უორლდ რიპორტისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში ორდანიის მეფემ ᲰᲣᲡᲔᲘᲜᲘᲛ.

ამ „პროცესსს“ ნაცვლად, აღნიშნა მან, საჭიროა ფართო და ყოვლისმომცველი მოწესრიგება, რომელშიც საბჭოთა კავშირთან და შეერთებულ შტატებთან ერთად მონაწილეობას მიიღებენ სხვა ქვეყნებიც, კერძოდ, დასავლეთ ევროპის ქვეყნები.

მეფემ აღნიშნა, რომ ახლო აღმოსავლეთში სტაბილურობა დაარღვია ისეთი მოვლენების ჯაჭვმა, როგორიც არის ისრაელის მიერ სირიის კუთვნილი გოლანის მაღლობების ანექსია, ბეირუთის მჭიდროდ დასახლებული უბნების დაბომბვა და ბაღდადის ბირთვულ ცენტრზე თავდასხმა. გარდა ამისა, ისრაელი ოუტანელ პირობებს ქმნის ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არაბების ცხოვრებისათვის, სულ ახალ და ახალ დასახლებებს აშენებს სხვის მიწაზე.

თუ საქმეების მიხედვით ვიმსჯელებთ, თქვა ჰუსეინმა, ისრაელი არ აპირებს ცნოს სხვა ქვეყნების უფლებები ახლო აღმოსავლეთში და გაბრაზებული აქვს კაცობრიობა შეიარაღების კონკურსის ფონზე.

ᲡᲐᲥᲓᲔᲡᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲐᲒᲔᲜᲒᲛᲘᲡ ᲙᲝᲠᲔᲡᲞᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲔᲑᲘ ᲒᲕᲐᲒᲣᲧᲝᲛᲘᲜᲔᲑᲔᲜ

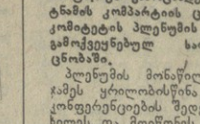

ᲕᲘᲢᲜᲐᲛᲘᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲐᲚᲔᲜᲣᲛᲘ

ᲰᲐᲜᲝᲘ. ვიეტნამის კომუნისტური პარტიის V ყრილობა გაიხსნება ჰანოიში მომდინარე წლის 27 მარტს. ეს გამოცხადებულია ვიეტნამის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის შუხანებ აქ გამოქვეყნებულ საინფორმაციო ცნობაში.

პლენუმის მონაწილეებმა შეაჯამეს ყრილობისწინა პარტიული კონფერენციების შედეგები, განიხილეს და მოიწონეს პოლიტიკური მოხსენება ყრილობისადმი, მოხსენება ვიეტნამის სოციალისტური რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების 1981-1985 წლების ხუთწლედისა და 1990 წლამდე პერიოდის ძირითადი მიმართულებების, ამოცანებისა და მიზნების შესახებ, მოხსენება პარტიული მშენებლობის და პარტიის წესდებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე.

პლენუმმა აღნიშნა, რომ პარტიის V ყრილობისათვის მზადება განხორციელდა სრულად და ყრილობისადმი წარდგენილი დოკუმენტები მთელი პარტიის ნების კონცენტრირებული გამოხატულებაა.

ᲙᲠᲔᲡᲚᲐ ᲙᲚᲐᲡᲢᲣᲠᲔᲑᲘ

ᲥᲘᲛᲘᲣᲠᲘ ᲝᲛᲘᲡ „ᲠᲔᲞᲔᲢᲘᲪᲘᲐ“

ᲑᲝᲜᲝ. ქიმიური იარაღის გამოყენებით ომის წარმოების მეთოდების დახვეწა გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ამერიკის არმიის წვრთნის შემადგენელი ნაწილი გახდა. ასეთი დასკვნა გამოაქვს გაზეთ „უნზერე ცაიტს“, რომელიც იუწყება ბესენის მხარის ქალაქ ტაუნუსზეაინში მომხდარი ინციდენტის შესახებ.

ერთ-ერთმა მოსწავლემ, რომელიც ამ ქალაქის გარეუბანში თამამობდა, აღოვა მოგრძო საგნები, რომლებიც სახატავ ფერად ფლომასტერებს წააგავდა. მან ისინი შინ მოიტანა. როცა ბიშმა ხატვა დაიწყო, უეცრად გონება დაკარგა. მშობლების გამოძახებით მოსულმა „სასწრაფო დახმარების“ ექიმებმა დადგინეს ძლიერი მოწამლვა და ბავშვი მძიმე მდგომარეობაში ინტენსიური თერაპიის სადგურში მიიყვანეს, როგორც გამოირკვა, ეს იყო არა ფლომასტერები, არამედ შხამსაწინააღმდეგო ნივთიერებით სავსე სპეციალური შპრიცები, რომლებსაც წვრთნის დროს ურიგებენ ამერიკის არმიის სამხედრო მოსამსახურეებს.

წინა დღით ჰესენის პატარა ქალაქში ამერიკელმა ჯარისაცებმა მოაწყვეს ქიმიური ომის „რეპეტიცია“.

ეს შემთხვევა მოწმობს, რომ ამერიკის მხედრიონმა არათუ შექმნა, გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში ქიმიური საომარი მასალების უდიდესი მარაგი, არამედ ხვეწს მათი გამოყენების მეთოდებს „კონფლიქტის“ შემთხვევაში, აგრეთვე საბრძოლო მიმწამვლელ ნივთიერებებისაგან თავისი სამხედრო მოსამსახურეების დაცვის საშუალებებს ანუ ქიმიური დარტყმის „ვარიანტების“ გათამაშებას ეწევა.

როგორც ჟურნალი „შპიგელი“ მოწმობს, გერმანიის -ფედერაციული რესპუბლიკის ტერიტორიაზე უკვე განლაგებულია ნერვულ-დამადამლოვებელ-გაზიანი 4 ათას ტონაზე მეტი საომარი მასალა.

ᲥᲔᲜᲔᲕᲘᲡ ᲛᲝᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲘᲡᲐᲒᲚᲐᲕᲘ

ᲥᲔᲜᲔᲕᲐ. აქ პლენარული სხდომა გამართეს ევროპაში ბირთვული შეიარაღების შეზღუდვის შესახებ მიმდინარე მოლაპარაკების მონაწილე სსრ კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციებმა.

ᲛᲢᲙᲜᲐᲠᲘ ᲡᲘᲪᲘᲠᲣᲚᲘ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ. ამერიკის კონგრესის სენატში გაიმართა პროვოკაციული მსმენელი „ოდანენთის საკითხზე“, რომელზეც სიტყვა წარმოთქვა ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის მოადგილემ უ. სტესელმა. ამერიკის შეერთებული შტატების ადმინისტრაციის წარმომადგენელმა ცილისწამების მთელი ნიაღვარი დაატეხა თავს ავღანეთის დემოკრატიულ რესპუბლიკის კანონიერ მთავრობასა და საბჭოთა კავშირს. სტესელმან როგორც ამერიკის „ეიგი ომის“ სხვა პროპაგანდისტებს სჩვეოდათ, ილაპარაკა ავღანეთში „საბჭოთა ჯიბერი იარაღის“ ვითომდა გამოყენების შესახებ. ამასთან, მან, როგორც მოსალოდნელი იყო, თავისი სიტყვების დასადასტურებლად ერთი ფაქტიც კი ვერ მოიყვანა. და სამართალ იმედლებდა მხოლოდ რაღაც „ინფორმაციის ანალიზს“, რომელიც ვითომდა ამერიკის შეერთებული შტატების ადმინისტრაციამ მოაწყო. ეს სიცრუე, რომელსაც ვაშინგტონმა კიდევ ერთხელ მიმართა, იმისთვის დასჭირდა, რომ შეენიღბა თვით ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ გაჩაღებული ფართო მზადება ქიმიური და ბიოლოგიური ომის წარმოებისათვის, ქიმიური იარაღის არსებულის ზრდა.

ამჟამად ამერიკის შეერთებული შტატების ტერატორიაზე თავმოყრილია ქიმიური მომწამვლელი ნივთიერებების უდიდესი მარაგი: პრესის მონაცემებით, დაახლოებით 150 ათასი ტონა. ამ ნივთიერებებით დატვირთია დაახლოებით 3 მილიონი საარტილერიო ჭურვი, ბომბი, ნაღმი.

ასეთია ნამდვილი ფაქტები, რომლებიც მიჩქმალა სენატორთა წინაშე გამოსულისს ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის მოადგილემ. სხვათა შორის იმ კონტრრეგულეტორი ბანდიდან ᲩᲐᲠᲚᲘ კაცისმკვლელებს, რომლებსაც ამერიკის შეერთებული შტატები ბინადრობენ ეროვნული ორგანიზაციის, ფერიკის ქვეყნების ეროვნული ორგანიზაციისა და მოეზმირობლობის მეთაურებით ყოველმხრივ დაუჭირონ მხარი ანგოლელ ხალხს.

ᲐᲥᲢᲒᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲠᲐᲡᲘᲡᲯᲕᲔᲑᲘ

ᲡᲡᲡᲡᲡᲠ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲘᲡ ᲘᲜᲡᲢᲘᲢᲣᲢᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ ᲐᲚᲔᲥᲡᲔᲯᲘ ᲒᲐᲛᲘᲜᲘᲡ ᲛᲘᲛᲝᲬᲚᲕᲐᲛᲓᲔ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲢᲐᲢᲘᲐ ᲐᲛᲔᲠᲘᲙᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ᲐᲨᲨ

ᲓᲐᲐᲞᲘᲢᲘᲠᲔᲑᲔᲑᲘᲗᲐ და პოლიციური დარბევით უპასუხებს ამერიკის შეერთებული შტატების ხელისუფლება ამერიკის საზოგადოებრიობ ის მასობრივ გამოსვლებს ვაშინგტონის ადმინისტრაციის მილიტარისტული კურსისა და ანტიხალხური პოლიტიკის წინააღმდეგ.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ: ცხენისანი პოლიციელი გამოიყენებენ სპარტაკიადის დემონსტრაციის მონაწილეთა წინააღმდეგ ქალაქ ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲨᲘ (მინესოტის შტატი). დემონსტრანტები გულისწყრომას გამოთქვამდნენ სოციალური საჭიროებისათვის ასიგნებათა შემცირების გამო.

ᲐᲐ-ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲩᲘᲜᲣᲠᲘ ᲙᲔᲓᲚᲘᲡ ᲣᲙᲐᲜ

ᲩᲘᲮᲘᲓᲐᲜ ᲩᲘᲮᲘᲗ?

ᲞᲔᲙᲘᲜᲘᲡ ხელმძღვანელობა ეძებს მრავალწლიანი ჩიხიდან ჩინეთის ეკონომიკის გამოყვანის გზებს. ბოლო რამ წელიწადში მიღებული საგანგებო ღონისძიებების შედეგად, განაცხადა ხუანლიდან ჩინეთის მეხუთე მოწვეული სახალხო წარმომადგენლთა კრების ბოლო მეოთხე სესიაზე მთავრობის მუშაობის თაობაზე მოხსენებაში ჩინეთის სახელმწიფო საბჭოს პრემიერმა ჯაო ძიანმა, სახალხო მეურნეობა სტაბილური განვითარების კალაპოტში დგება. მისი თქმით, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის მოლიანი პროდუქციის მოცულობა 1981 წელს დაახლოებით 3 პროცენტით გაიზარდა წინა წელთან შედარებით, მარცვლეული კულტურების მოსავალი 1979 მოსავლიანი წლის დონეს მოუახლოვდა, გაიზარდა მსუბუქი მრეწველობის წარმოების მოცულობა, 5 მილიონამდე უმუშევარი დასაქმეს, რამდენადაც გაიზარდა ლეგუმი ქვეყნის სახელმწიფო ბიუჯეტი.

ეს გასაგებიც არის, ვინაიდან, უფულებელყვეს ის მარქსისტული სოციალურ-ეკონომიური მეცნიერების ძირითადი პრინციპები, ჩინეთის ხელმძღვანელებს არ გამოუმუშავებიათ ახალი ეკონომიკური სტრატეგია, თუმცა სიტყვიერად კვლავაც გაიძახიან, „სოციალიზმს ვაშენებთო“, მაგრამ სინამდვილეში ასეა თუ არა ეს? როგორც ᲞᲔᲙᲘᲜᲘ უცხოური ლიტერატურის გამოცემელობის რედაქტორმა ჯაო ძინლუმმა აღიარა ამერიკელ ვაჭეთ „ნიუ-იორკ ტაიმისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში, ჩინეთის ხელმძღვანელობაში „არავინ არ იცის, თუ მაინც რა შეიძლება ჩაითვალოს სოციალიზმის უარეს ბირთვად“. „ჩინური სოციალიზმის“ სქემის მიხედვით იქმნება და ფართოდ ინერგება კერძო მეწარმეობა ქალაქში, ხოლო სოფლად ერთპიროვნული მეურნეობისაკენ დაბრუნების კურსს სოციალისტურს უწოდებენ ამ საფუძველზე, რომ, აკადემიკ, მიწა და მსხვილი სასოფლო-სამეურნეო იარაღი წინანდელივად ეკუთვნოდეს კოლექტურ საკუთრებად რჩებიან. ეს ტენდენციები სულ უფრო მეტად იჩენს თავს. იმ მიზნით, რომ როგორმე ამაღლონ სოფლის მეურნეობის პროდუქტიულობა და აიძულონ გლეხები უკეთ იშრომონ, ჩინეთის ხელისუფლები კომუნებსა და საწარმოო ბრიგადებში აწესებენ „სასოფლო-სამეურნეო წარმოების გაძლოლისათვის პასუხისმგებლობის სისტემას“. სახნავებს უპირველებენ, ირსებითად კი უნაწილებენ კომლებს მუშახელის რაოდენობის მიხედვით. ოფიციალური მონაცემებით, მიწების კომლებზე და ცალკეულ გლეხებზე გაპირველება გახშირებულდა ᲩᲘᲜᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲠᲒᲔᲑᲚᲝᲑᲘᲗ. ᲩᲘᲜᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲗᲔᲑᲘᲗ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲡᲘᲜᲐᲓᲐᲜᲘᲡ ᲛᲝᲛᲠᲝᲓᲐᲜᲘ. ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲛᲔᲣᲠᲔᲜᲝᲑᲐᲨᲘ ᲙᲘᲩᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲐᲜᲐᲙᲚᲔᲑᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲣᲤᲚᲔᲑᲐ ᲓᲐᲙᲐᲠᲒᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲘᲡᲠᲐᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲗ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲘᲡᲢᲔᲛᲘᲡ ᲛᲘᲠᲘᲗ

შუქი წარსულიდან

საუკუნეზე მეტი ხნის წინათ, 1870 წლის 19 თებერვალს, გაზეთ „დროებაში“ დაიბეჭდა წერილი სათაურით „მარტვილიდან“. მისი ავტორი ლუკა გაწერელია წერდა: „1830 წლიდგან არსებობს სამეგრელოში მარტვილის სასწავლებელი. ამ სასწავლებელს ბევრი ავლილება გამოუცდია თავის სიცოცხლეში; თავის დაწესების შემდეგ ის ხან სამ-ალასაინის იყო და ხან, საშუალოს უქონლობის გამო, ორ-ალასაინად ხდიდნენ. 1868 წლამდი სასწავლებელს არც საგრამი ჰქონდა ხელიანები, არც მასწავლებელნი იყვნენ რიგიანათ განვითარებულნი თავიანთ საქმეში“. და აი, გაზეთი გვაუწყებს, რომ 1868 წლის სექტემბერში მარტვილეში გამართულა კრება, რომელსაც გადაუწყვეტია: მოქმედი სამკლასიანი სასწავლებლისათვის მეოთხე კლასიც დამატებინათ. შეუქმნიათ საკუთარი სამმართველო, რომელსაც სასწავლებელზე ზრუნვა ეკისრებოდა. „სამმართველომ მოიწვია კეთილ-სინდისიანი და მცოდნე მასწავლებელები, რომლის საუბრებით ჩვენი შვილების აღზრდა მარტვილის სასწავლებელში, იმედია, უკეთ წავა, ვიდრე აქამამდე მიდიოდა“, — ასკვნის კორესპონდენციის ავტორი და შემდეგ აღნიშნავს: სასწავლებლისათვის საგანგებოდ აუშენესო „ერთი კარგი ხუთ ოთახიანი სახლი, რომელშიაც ისინი კიდეც დადგნენ“.

„ყველა ამ ცვლილებამ, — დასძენს დასასრულ კორესპონდენტი, — რასაკვირველია, გაუმჯობესა უწონდელი ღირსება და მოუწყობელი სასწავლებელი მარტვილისა, მაგრამ, ვინც მეგრელების სწავლისადმი ლტოლვას და იმით სიღარიბეს ცოტაოდნათ მაინც იცნობს, ის აღვილად მიხვდება, რომ ერთი თუ გინდ ოთხ-კლასიანი სასწავლებელი სრულებით არ არის მათთვის საკმარისი“.

ლუკა გაწერელიას ამ წერილით დადასტურებულად უნდა ჩაითვალოს, რომ სოფელ მარტვილში (ახლანდელ დაბა გეგეკორში) პირველი სასწავლებელი 150 წლის წინათ დაარსებულა. საგულისხმოა ისიც, რომ მოსახლეობის სხვადასხვა ფენაში, გლეხკაცობის ჩათვლით, იმთავითვე დიდი ყოფილა მოსწრაფება — თავიანთი შვილებისათვის გაეხსნათ სასწავლებლის კარი, დაეარსებინათ არა მარტო დაწყებითი სკოლა, არამედ გიმნაზიაც კი.

მას შემდეგ საუკუნენახევარი გავიდა. ცხადია, ახლანდელ ყოფასთან მაშინდელის შედარებაც არ შეიძლებას

თუნდაც მეშვიდეკერი მთავრობის ბატონობის დროინდელი სახალხო განათლების მდგომარეობა გავიხსენოთ. აი, გაზეთი „ერთობის“ 1919 წლის 17 დეკემბრის ნომერში გამოქვეყნებული ახალსენაკის მაზრის ერობის ხმოსანთა მესამე ყრილობის ანგარიში. იგი გვაუწყებს, რომ სენაკის მაზრაში (ახლანდელი გეგეკორის, ცხაკაიას და აბაშის რაიონები) არსებობდა 112 პირველდაწყებითი სასოფლო სკოლა, 13 უმაღლესი პირველდაწყებითი სასწავლებელი, ერთი საოსტატო სემინარია, სასოფლო-სამეურნეო სკოლა, ერთი საფეიერო სკოლა (ოფელ ლუბინდრიო-ონოოლიში). ყველა ტიპის სკოლასა და სასწავლებელში 13,053 მოსწავლე (სასკოლო ასაკის ბავშვთა დაახლოებით 60 პროცენტი) იყო. 232 მასწავლებლიდან სამეული განათლება ჰქონდა მხოლოდ ორმოცდათერმეტს. 13 უმაღლეს პირველ დაწყებით სასწავლებელში 1500 მოწაფეს ასწავლიდა 55 მასწავლებელი, რომელთაგან მხოლოდ 4 მასწავლებელს ეძლეოდა ხელფასი სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, დანარჩენს გასაძარჯლოს მოწყალეთა შშობლები აძლევდნენ.

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ ერობის ხმოსანთა მესამე ყრილობაზე მომხსენებელს განუცხადებია: „შეეეცდებით მოვაწყოთ, ბავშვნათა სახელმძღვანელო წიგნებისა და სასწავლი ნივთების ცენტრალური საწყობი... თუ შეძელით და წიგნები ზედ აღნიშნულ ფასებში მივაწოდოთ, ეგეც დიდი საქმე იქნება, რადგან ვიცით, რომ დღეს „დედა-ენას“ საჯარ მეტად ყიდიან, ვიდრე ღირს“. მომხსენებელს ისიც აღენიშნავს, რომ „მოუხდავად მასწავლებელთა ჯოჯოხეთური პირობებისა, ისინი თავიანთ ნაკოსტ საქმეს პირნათლად ემსახურებიან“. მართლაც რომ, ასეთი თავდადებული მასწავლებლები იყვნენ გეგეკორის რაიონში ონოფრე შუშანია, სოფიო დგებეძაე, დავით ჯავახია, კორნელი ქაცარავა, მიხეილ ლაბარტყავა, გუდუ გაბისონია, ნიკო ოსიძე, ეტატენ მიშველია (მიშველაძე), სამსონ სხულია, სოფიო კანდელაკი-ილიანიანი, სოლომონ ქეთათილაძე, აკაკი გაბისონია, აკაკი გოგოლი, ივლიანე მარკოზია, კოზია აბაშიძე და სხვები. მათ მამულიშვილურ ამაგს არ იწყვეტს შთამომავლობა, რომელსაც ახლა სწავლა-აღზრდის შესანიშნავი პირობები აქვს.

მარტვილის პირველი სასწავლებლის დაარსებიდან 150-ე წლისთავზე სიამაყით შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ ახალი თაობის განათლების, საბჭოთა პატრიოტიზმისა და სოციალიზტური ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს გეგეკორის რაიონში ემსახურება 29 საშუალო, 22 რვაწლიანი, 8 დაწყებითი სკოლა, სასოფლო-საფეხურიანი ტექნიკუმი, სკოლა-ინტერნატები. სამუსიკო სკოლა, რომელშიც 1.500-მდე მასწავლებელი და აღმზრდელი მოღვაწეობს; მასწავლებელთა შორის არიან მეცნიერებათა კანდიდატებიც.

რაიონის კულტურულ ცხოვრებას ძალევენ მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი, 15 კულტურის სახლი, 26 სასოფლო კლუბი, ასზე მეტი ბიბლიოთეკა.

ისიც სიამაყით გასასმენებელია, რომ გეგეკორის რაიონის სკოლებში სხვადასხვა დროს სწავლობდნენ რევოლუციის რაინდი საშა გეგეკორი, ცხობილი მოღვაწეები: მიშა ცხკაია, ეროძილე ბედია, ვანო ჩაკვეტაძე, პიმენ ჩარგაზია; იაკობ მონიავა, ლაზარე და გრიგოლ კოკაიები, დავით ჯანკოდა, გრიგოლ ჩაჩიბაია, კირილე ბეკვაია, ბოლოს ებაკელია, ლევან მარკოზია, გერასიმე ხვიჩია, და სხვა; მეცნიერები- თედო სახოკია, იპოლიტე ვართაგავა, სერგი დანელია, სერგი ჯიქია, აკაკი გაწერელია, შალვა კაკელია, შალვა კაკულია, სერგი ჭილაია, ოური კაკარავა, ნიკოლოზ დანელია, მაგალი თიდეკი, ანდრო ჭილაია და სხვანი.

გეგეკორის რაიონის პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული, კომკავშირული და სახალხო განათლების ორგანოები, რაიონის ყველა მშრომელი 12 მარტს ჯერ-ოვანი პატივით აღნიშნავენ მარტვილის პირველი სასწავლებლის ღირსეული მემკვიდრის — გეგეკორის პირველი საშუალო სკოლის სახელოვანი 150 წლის იუბილეს.

ალ. კოკაია,
ფოტოფოტო.

„მოგზაურობა“ კოსმოსში

ოთხშაბათ მილიონმა დამთვალიერებელმა ინახულა ბათუმის პლანეტარიუმი. კოსმოსური საინტერესო მოგზაურობა შეიძლება მოვაყოთო ყოველდღე მის თაღებქვეშ. რამდენიმე წუთის განმავლობაში პლანეტარიუმის სტუმრები ნახავენ მთვარისა და მზის დაბნელების ამსახველ სხვადასხვა სურათს, სამყაროში „ფრენენ“ კოსმოსური ხომალდით, თვალყურს ადევნებენ კოსმოსური ხომალდების ფრენას, გამოიკვლევენ პლანეტებს.

ყოველივე ეს შესაძლებელი გახდა სპეციალური ოპტიკური აპარატურის მეოხებით, რომელიც პლანეტარიუმის თაღქვეშ წარმოგვიდგენს „ვარსკვლავიან ცას“.

ბათუმის პლანეტარიუმი დაახლოებით ოცდახუთი წელია არსებობს. ამ ხნის განმავლობაში ამ წყალთხუნია ასობით ლექცია, სადღეისოდ თემატიკაშია ხაინტერესო ხუთრები — „რბილი დაჯდომა ვენერაზე“, „სად ხარ, გონიერო თანამამედნო“, „მიფრინავენ საბჭოთა კოსმონავტები“, „დედამიწა — ჩვენი აკვანი“, „ჯგუფური გაფრენა“ და ბევრი სხვა, რომლებიც ეძღვნება კოსმოსური სივრცის ათვისების მიღწევებს.

პლანეტარიუმში ლექტორები სტუმრებს უამბობენ საყაროს ადებულები, მზის სისტემის პლანეტებისა და ერთმანეთზე მათი ზემოქმედების შესახებ, არკვევენ დამთვალიერებლებს ციურ მექანიკაში. **ფოტო:** ტექნიკოსი ოთარ კახიძე ამზადებს დანადგარს ვარსკვლავიანი ცის სადემონსტრაციოდ.

ნ. ანასტასიშვილის ფოტო. (საქინფორმის ფოტოქრონიკა).

შრომაში დამეგობრებულთა ზეიმი

საბჭოთა საქართველოს დღეები აზერბაიჯანსა და დნეპროპეტროვსკის ოლქში

დიდი ხნის მეგობრობა აკავშირებთ წოთელეწყაროს რაიონისა და აზერბაიჯანის სსრ ზაქათალის რაიონის მშრომელებს, მეზობლებს მხოლოდ მდინარე ალაზანი ყოფს; ყოფს კი არა, უფრო სწორად, აკავშირებს... ამ რამდენიმე წლის წინათ ალაზანზე საშვილიშვილო ხიდი აიგო, რომელსაც მეზობლებმა „მეგობრობის ხიდი“ უწოდეს.

ზაქათლის რაიონის სოფლების თალის, მოსულის კოლმეურნეობებთან შეჯიბრებაში ჩაბმული ირიან ზემო ქედის, ირხილოსკალოს კოლმეურნეობები.

ზაქათლელები კარგად იცნობენ ზემო ქედის კოლმეურნეობის სახელოვან თავკაცს ირსენ კობაიძეს, ზემოქედელები კი მის მეტოქეს და მეგობარს დაუდ დაუდოვს. ისინი თანამოფლელებს მეგობრობის, ურთიერთგაგებისა და თანამდგომის კარგ მაგალითს აძლევენ.

ამ დღეებში, როცა ჩვენი ქვეყანა სსრ კავშირის შექმნის მე-60 წლისთავის დღესასწაულისთვის ემზადება, აზერბაიჯანის სსრ ზაქათლის რაიონში საქართველოს დღეები მოეწყო.

მთი პირველი სტუმრები წოთელწყაროს რაიონის მშრომელები იყვნენ.

დელეგაციაში, რომელსაც წოთელწყაროს რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე მ. გუნჩენკო ხელმძღვანელობდა, შედიოდნენ რაიონის პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო, კულტურისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების სფეროს მუშაკები.

პირველი საზეიმო შეხვედრა ზაქათლელებმა სტუმრებს სწორედ „მეგობრობის ხიდთან“ მოუწყვეს. ამ მშრომელები, კომკავშრომელები და პიონერები ქართველ მეგობრებს ტრანსპარანტებით, ეკეკითა და სამღერებით შეხვდნენ.

სტუმრებმა ქ. ზაქათალაში გვიჩვენეთ შეიკეთ ე. ი. ლენინის ძეგლი. დათვალიერეს რაიონის აგრარულ-სამრეწველო გიმნაზია, მსხვილ საწარმოთა სამეკრეთები, მიეცხოვლეობის ფერმები, რაიონის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი და სხვა ღირსშესანიშნავი ადგილები.

საზეიმო შეხვედრაზე, ზაქათლის კინოთეატრის ვრცელ დარბაზში რომ გიმთართა, სტუმრებმა და მასპინძლებმა ერთმანეთს გაიცნეს მეთერთმეტე ხუთწლეულის პირველი წლის შედეგები და მთლიანად ხუთწლეულის ამოცანები.

ეს დღე, რომელიც ღისაცვე იყო მეგობრობისა და ძმობის სულისკვეთებით, სტუმრებსაც და მასპინძლებსაც მედამ ეხსომებათ.

ვ. ფეიდლიშვილი,
„ლომონიტების“ ნაკ. კორ.

სსრ კავშირის შექმნის სამოცი წლის თავისათვის რომ ეზეიმებიან, უკრაინის სსრ დნეპროპეტროვსკის ოლქის მშრომელები ფყოფენ მოძმე მოკავშირე რესპუბლიკებისადმი მიძღვნილ შრომითს ვახტებს. ერთ-ერთი ვახტი მიეძღვნა საბჭოთა საქართველოს

დნეპროპეტროვსკის ოლქში საქართველოს დღეების მონაწილემ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ხალხთა მეგობრობის მუზეუმის განყოფილების გამგემ ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა შ. ვ. მეგრელიძემ სალენფორმის კორესპონდენტს უთხრა:

— დნეპროპეტროვსკის ოლქის 440 ათასმა მეტალურგმა, ქიმიკოსმა, ენერგეტიკოსმა, კოლმეურნემ, საბჭოთა მეურნეობების მუშამ ფულად აღიარეს შრომით გამოხატა თავისი ძმური გრძნობები ქართველი ხალხისადმი, სწრაფვა სსრ კავშირის 60 წლის თავი აღინიშნოს ხალხთა ღენინური მეგობრობის შემდგომი განმტკიცებით.

ლენტორებისა და პროპაგანდისტების დასახმარებლად გამოუშვეს ბრიგადა „საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა“, რომელშიც ასახულია ქართველი ხალხის ახლანდელი მიღწევები, ქართველი და უკრაინელი ხალხების ტრადიციული მეგობრობა და მრავალსაუკუნოვანი ურთიერთობა. საბჭოთა საქართველოს დღეებს მიეძღვნა გაზეთების სპეციალური ნომრები.

ოლქის მშრომელები არ ივიწყებენ და პატივს მიაგებენ ქართველი მეომრების ო. ბლუაშვილს, მ. გოგიტაძის, მ. თევდორაშვილის, ო. ეუბალეიშვილისა და სხვათა სახელებს, რომლებიც დაიღუპნენ დნეპროპეტროვსკის ოლქის განთავისუფლებისათვის გერმანელ-ფაშისტ დამპყრობლებთან ბრძოლებში.

საბჭოთა საქართველოს დღეებსა დიდი აღმავლობით ჩაიარა, ხელი შეუწყო ხალხთა მეგობრობისა და სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით მშრომელთა აღზრდას. (საქინფორმი).

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული სახელმწიფო კრემიების კომიტეტისაგან

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ლიტერატურის, ხელოვნებისა და არქიტექტურის დარგის რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პრემიების კომიტეტი აცხადებს საკონკურსო მასალების მიღებას 1982 წლის საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს გ. მაიაკოვსკის სახელობის პრემიების მოსამოგებლად.

დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს კომიტეტი შეახსენებს, რომ დებულებით კანდიდატისა ალი ეკვლილ 35 წელს, ხოლო ნაწარმოები ან ნაწარმოებთა ციკლი მთლიანად უნდა იყოს გამოქვეყნებული პრემიის მინიჭებამდე (ივლისის პირველი დეკადა) 6 თვით ადრე.

კანდიდატურათა წარმოდგენის უკანასკნელი ვადაა 1982 წლის 1 მაისი.

დამატებითი ცნობებისათვის, მიმართეთ: 380018, თბილისი, რუსთაველის პრ. 8, ტელეფონები: 93-76-04, 99-64-82.

მაკოთხველებს უთუოდ ეხსომებათ, რომ ამ ცოტა ხნის წინათ გაზეთ „პრავდის“ ფურცლებზე გამოქვეყნდა წერილი „ბალახეებზე მონადირენი“, რომელშიც მოთხრობილია ხალხური მედიცინის პრაქტიკოს ა. ვართანიანზე. მას კურორტოლოგიისა და მკურნალობის ფიზიკური მეთოდების ერევნის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში მეცნიერი თანამშრომლების განსახკლილად მოუტანია თავისი ხელელანიანი ხელნაწერი „სოხმეთის ხალხური ბალახეები“, რომელშიც მოცემულია ხალხური საშუალებებით მკურნალობის, ბალახების სხვადასხვა ნახარშების, მალამოების მომზადების წესები.

„პრავდის“ ამ პუბლიკაციას ეხმაურება ეურნალისტ აბიბო თოფაძის წერილი, რომელსაც ქვემოთ ვბეჭდავთ.

იმ დღეს ქალაქის პირველ საავადმყოფოში განსაკუთრებული ანაფერი ბოძხდა. ჩვეულებრივად საოპერაციო მაგიდაზე დადებული ადამიანის მოკვეთილი ფეხი ტილოში გაახვიეს და ეზოში გაიტანეს, შორს, სადმე მფედრო ადგილას მიწისათვის რომ მიებარებინათ.

ამ ფეხმა მისი ყოფილი პატრონი ომის ქრაცეცხლიანი გზებით ატარა მოსკოვის მისადგომებიდან ზემო ავსტრიამდე; ქვეძეზენის ზარგეგუნაში, თოვლსა და ბუეკეტალაში, მიწაზე თუ წყალში ამ ტყვარო ფეხს თავის მეორე ცალთან ერთად არასოდეს არ უდალატია პატრონისათვის. არც ომის შემდგომი გზები იყო მოკლე და ადვილი, ცოტა იარა თუ ბევრი, ლამის მთელი ქვეყანა შემოიარა. ახლა კი ეს ფეხი, მისი ცოცხალი სხეულის მკვდარი ნაწილი, ეიღაც ალაბა წაიღო იდუმალ სასაფლაოზე.

დუშეთის საავადმყოფოში ახალგაზრდი ექიმმა ქალმა მოიხრა: — თქვენ მარცხენა ფეხის თითზე დიაბეტური განგრენა დაგიწყოთ და დაუყოვნებლივ დედაქალაქის სპეციალისტებს უნდა მიმართოთო.

მეორე დღესვე რესპუბლიკური საავადმყოფოს მეთერთმეტე სართულზე №1134 პალატაში ვიყავი.

არ არსებობს მხიარული საავადმყოფოები, მაგრამ აქაც არის ნათელი დღეები, როცა დავრდომილი გამოჯანმრთელებისაკენ მიიბრუნებს ბარს, როცა კარში შემოსმენთებს საყვარელი ადამიანის სახე, იქნებ ახალ მეგობრებს, ერთმანეთს უზიარებენ ეირსა და ღხინს.

ჩემი ბედნიერება სწრაფად გარეულდა, სიარულს ვეღარ ვახერხებდი. ეს განგრენის ბორბალია იყო. აღრე იგი მუდამ თან ახლდა ომებს. ქირურგმა ვერაფრით დამაიმედა — როგორც ამ ომროკი-ორმოცდაათი წლის წინათ, ახლაც განგრენის წინააღმდეგ ბრძოლის მთავარი საშუალება სხეულის დაზიანებული ნაწილის ამპუტაციაა.

ჩვენთან მოდიოდნენ მედიცინის ვარსკვლავები, სახელგანთქმული დამტკერები, გვსინჯავდნენ, გულდასმით გვამოწმებდნენ, მაგრამ მათ სახეზე იმედის ნიშანიც კი არ ამმიკეთიბეს...

ვიწვევი თუ ვიდეკი, ძილფიზიერობაში განგრენი ირეოდა, რაც მეანახა ან გამეგარნა განგრენის ეფექტი. გამახსენდა ერთ გაზეთში წაკითხული ფრონტელი ქირურგის მოგონება: — 1942 წელს ინანგარნი, — წერდა ექიმი, სოჭის ერთ-ერთ ჰოსპიტალში დაჭრილი ადამიანი ი. ს, ისაკოი მოიყვანეს. როცა ჭრილობას დავხედე, კინალამ გული შემიწუხდა, მთელი ფეხი განგრენისაგან ჰქონდა გაშავებული. მე მაშინვე ეუთხარი: ამხანაგო ადამიანო! უნდა დაგიღონთ-მეთქი. რაო, — მითხრა. — უნდა ფეხი მოგკვეთოთ-მეთქი.

ადმირალმა იყუჩა და ცოტა ხნის შემდეგ მითხრა: — ოღონდ თავი დამიტოვეთ და, რაც გინდათ წაიღეთო.

ამპუტაციის შემდეგ ავადმყოფმა თითქოს მოიხედა, მაგრამ მეორე დღეს კვლავ მაღალი სიცხე მისცა. სასოწარკვეთილებაში ჩავვარდი. უმაღლესი მთავარსარდლის მიერ გამოვბანილი წმინდი იგეანებიდან, კაცი კვდებოდა, ეიჯეკი მის სარეცელთან და მაჯა თანდათან ქრებოდა, ეს უკვე სიკვდილის ნიშნავდა. ამ მძიმე წუთებში გაიღო კარი და პალატაში ადმირალი ადიუტანტი შემოვიდა, რომელმაც პაკეტი გადმომცა. ამ პაკეტში ის მედიკამენტები იყო, ასე მოუთმენლად რომ ველოდი. წამლები ერთად პატარა ბარათიც იდო. ავადმყოფს მაჯა არ ეესინჯებოდა, მაგრამ მე მოვინდომე, ეს ბარათი მაინც წამეკითხა ადმირალი ბრძანებდა: „ეს ბალახეები ნაკოსტ საქმეს ემსახურებიან“. მართლაც რომ, ასეთი თავდადებული მასწავლებლები იყვნენ გეგეკორის რაიონში ონოფრე შუშანია, სოფიო დგებეძაე, დავით ჯავახია, კორნელი ქაცარავა, მიხეილ ლაბარტყავა, გუდუ გაბისონია, ნიკო ოსიძე, ეტატენ მიშველია (მიშველაძე), სამსონ სხულია, სოფიო კანდელაკი-ილიანიანი, სოლომონ ქეთათილაძე, აკაკი გაბისონია, აკაკი გოგოლი, ივლიანე მარკოზია, კოზია აბაშიძე და სხვები. მათ მამულიშვილურ ამაგს არ იივიწყებს შთამომავლობა, რომელსაც ახლა სწავლა-აღზრდის შესანიშნავი პირობები აქვს.

მარტვილის პირველი სასწავლებლის დაარსებიდან 150-ე წლისთავზე სიამაყით შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ ახალი თაობის განათლების, საბჭოთა პატრიოტიზმისა და სოციალიზტური ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს გეგეკორის რაიონში ემსახურება 29 საშუალო, 22 რვაწლიანი, 8 დაწყებითი სკოლა, სასოფლო-საფეხურიანი ტექნიკუმი, სკოლა-ინტერნატები. სამუსიკო სკოლა, რომელშიც 1.500-მდე მასწავლებელი და აღმზრდელი მოღვაწეობს; მასწავლებელთა შორის არიან მეცნიერებათა კანდიდატებიც.

ოკეანეთი ფეხი

წერილი ჩემი პალატიდან

ბეგრიც გაკეთა ხალხისა და ქეყანისათვის...

დრო მიდიოდა, ჩემი მდგომარეობა უარესდებოდა. როგორც ჩანდა, სოიპრაციიდ მაბზადებდნენ...

ყოველდღე ვიღაცა კარგავდა თავისი სხეულის ნაწილს. ზოგი არ ელოდა ოპერაციას და გარბოდა... ხალხური მედიცინისაკენ. ამის საბაბი მათ ჰქონდათ. ავადმყოფები ჩამთავლდნენ იმით, ვინც ხალხური მედიცინის წყალობით დადაჯრჩა ფეხისა თუ ხელის ამპუტაციის. გიისსენეს აწყარდაცვალებული კალაძე, რომლის შესახებაც ამ ორი თუ სამი ათეული წლის წინათ პრესაში გამოვიდა მწერალი რევაზ ჯაფარიძე.

ჩემმა მეგობარმა, ღვაწლმოსილმა ექიმმა, რომლის პატიოსნებაში ეჭვი არავის არ ეპარება, ხმადაბლა მომითხრო ასეთი რამ: მომაგონდა, ერთ-ერთ რაიონში, პარტიის რაკომის პირველმა მდივანმა გამოიძახა ჩემი მეგობარი მთავარი ექიმი და უთხრა: — ამა და ამ კაცს ხომ იცნობ? რაიონში მაგისთანა კოლმეურნეობის თავჯდომარე არა გეყავს, ისიც ხომ იცი, რომ მას განგრენა გამოჩნდა ორივე ფეხზე, იოლება კაცი, ვისაც არ ვკითხეთ, მათ შორის რესპუბლიკის მთავარ ქირურგსაც კი, ყველანი გვეუბნებიან, ფეხები უნდა მოკვეთოთო, უფეხო კაცი რაღა თავჯდომარე იქნება! ამბობ? გთხოვ, წახვიდე დედაქალაქში, მოძებნი ის ვიღაც კალაძე და შეეკითხო, შეუძლია თუ არა განკურნოს.

ამბა, რაღას იზამდა, წავიდა თბილისში, ეძება კალაძის მისამართი, მალაფდა ექიმი. რომ იყო, რადგან რეცხეენოდა. მომიყვანე ავადმყოფი და ვეტყვი, მოვარჩენ თუ არაო, უთქვამს კალაძეს. ყველა განგრენიანს ისეთ გამოკეთებას ეუსურვებ — იმედდაკარგული კაცი გაბიერნია და კიდევ დიდხანს თავჯდომარეობდა წარმატებითო, — დასასრულ თხრობა მეგობარმა ექიმმა.

განგრენიან / კიდურთა უცილობელი ამპუტაციის ბევრი მომხრე დასტაკარიც დაარწმუნა პრაქტიკამ, რომ სახალხო მედიცინას ბევრ შემთხვევაში შეუძლია დაზიანებულ კიდურთა შენარჩუნება. ამის მაგალითი იყო ფიდი სამამეული ომის დროს ჰოსპიტლებში, ეკრძოდ, დაღესტანში ავადმყოფთა ბალახებით მკურნალობა, პირდაპირ ჯიდეკრეული ძალა გამოუვლენია ჭრილობა-მოტეხილობაზე დაყრილ სამკურნალო ბალახ არტაშანს. თვით დიდი რუსი ქირურგი ბერეგი ბორგოვი იყო მოხიბლული მთიელი „ჰაქიმების“ ხელოვნებით და სპეციალური სტატიაც კი დაუწერია მათზე.

გაჭირვების ჟამს საავადმყოფოში მომაკითხა ადრე მეზობელ პალატაში მწოლმა მეგობარმა. მას ოერმე ქირურგმა განგრენანი ფეხის ნეკა თითი მოჰკვეთა, მაგრამ უშედეგოდ, განგრენა არ ჩაქრალა, ავადმყოფს მთელი ფეხი გაუშავდა, ექიმები ამირეზდნენ მოეჭრათ ფეხი მუხლში, მაგრამ საქმე რომ გარეულდა, მუხლს ზევით გახდა საოპერაციო.

შეშფოთებულ ავადმყოფს იმ მომენტში დაუტოვებია საავადმყოფო ხალხური მედიცინის იმედით. შეუძენია ერთ სახალხო მკურნალთან მალამო და ერთხანს იმვამდი ფეხზე. დახეთ სოცრახას! —თანდათანობით წყლული გამქრალა და კაცი სავსებით განკურნებულა... მეგობარმა სუფრისას ფეხთ გიახადა და სუფთა წვივი მაჩვენა, რომელზეც რამდენიმე ხნის წინათ განგრენა ყოფილა მოდებული.

ჩემს გულში იმედმა გაიღვა ფესვი.

ადამიანის ფიქრი ხომ ისევე უსაზღვროა, როგორც სამყაო. ფიქრობდი იმაზე, თუ როგორ ეჩინა თავი ხალხურ მედიცინაში ქართველი ხალხის გენიამ, მარტო ზაზა ფანასკერტელის (ცოცხალია) ნაშრომი „სამედიცინო კარაბადინი“ რაღა ღირს, მან ხომ საუკუნეებს გაუძლო. საქართველოს ქალაქებსა და სოფლებში იყვნენ ისეთ ალაკა ანიკან სახალხო მკურნალები. მე მხოლოდ ხევსურეთზე მოგახსენებთ. როგორც ცნობილია, საქართველოს ეს მაღალმთიანი მხარე საუკუნეთა მანძილზე ღვთისა და კაცისაგან დავიწყებული ეკუთხე იყო. ამ უპატრონო ქვეყანაში, ეროტრულ ცენტრებს მოწყვეტილი რომ იყო, ხალხი თვითონვე ქმნიდა. საბრთალს, თვითონვე ეკურნებოდა. მკურნალობის ანაბანას. ზორეული საუკუნეებიდან მოდის ჩვენშიდე პირველი ცნობები საქართველოში მკურნალობის შესახებ. უძველესი დროიდან სახალხო ექიმები ფლობდნენ სამკურნალო საშუალებებისა და ზაჰამების დამზადების მრავალ ხერხს. ოსტატი „ჰაქიმებით“ ოდითგანვე განთქმულია ხევსურეთი, სადაც კი სამე ზოგჯერ ოჯახურ ტრადიციად იყო ქცეული. ქალები აგროვებდნენ, ახმობდნენ სამკურნალოწამლო ბალახებს, მა